

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ

Ілляк О. О. Людський фактор військових формувань: зміст оцінювання та прогнозування : монографія / О. О. Ілляк. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2012. – 252 с. URL: http://moemesto.ru/stav/file/15147666/Monohraf_Lyudskiy_factor.pdf

4.2. Оцінювання психологічних втрат та психологічної безпеки особового складу під час повсякденної життєдіяльності.

4.3. Оцінювання та прогнозування психологічних втрат і психологічної безпеки особового складу під час виконання службово-бойових завдань у надзвичайних (екстремальних) умовах.

Психологічна безпека – це становище, при якому загрози об’єктивної дійсності не завдають шкоди психічному здоров’ю військовослужбовців, а сукупність раціональних і чуттєвих якостей особового складу дає можливість успішно долати негативний інформаційно-психологічний вплив під час повсякденної життєдіяльності та виконання службово-бойових завдань у надзвичайних умовах

Психологічна безпека військовослужбовців під час повсякденної життєдіяльності позначається категорією «базова психологічна безпека».

Базова психологічна безпека особового складу – це стан психологічної захищеності, за якого сформований рівень морального духу і морально-психологічного стану військовослужбовців дає можливість успішно долати зовнішні і внутрішні загрози та забезпечує надійне і ефективне функціонування всіх структурних компонентів їх психіки під час повсякденної життєдіяльності.

Рівень *базової психологічної безпеки* визначається відношенням базового психологічного захисту до базових психологічних втрат.

Показником базового психологічного захисту є досліджений показник людського фактора військових формувань (частин, підрозділів).

Людський фактор військових формувань – це сформована об’єктивною дійсністю інтегральна єдність раціональних (мотиваційно-вольових) і чуттєвих (емоційних) якостей особового складу, які спонукають військовослужбовців до виконання військового обов’язку, впливають на їх стан і поведінку, визначають готовність особового складу до виконання службово-бойових завдань та застосування в елементах бойового порядку.

Складниками людського фактора військових формувань (частин, підрозділів) є:

– *моральний дух особового складу*, на рівні раціональних (мотиваційно-вольових) якостей військовослужбовців;

– *морально-психологічний стан* особового складу, на рівні чуттєвих (емоційних) якостей військовослужбовців.

Рівень людського фактора військових формувань (частин, підрозділів), а отже й *базового психологічного захисту*, є сумою досліджених рівнів морального духу і морально-психологічного стану, помножених на рівень їх ваги у загальному показнику людського фактора і діленням отриманого результату на кількість складників людського фактора.

Показник морального духу особового складу досліджується застосуванням “Методичних рекомендацій щодо оцінювання морального духу особового складу” (дод. 2).

Показник морально-психологічного стану особового складу досліджується застосуванням “Методичних рекомендацій щодо оцінювання морально-психологічного стану особового складу” (дод. 3).

Показник *базових психологічних втрат* є сумою раціональних психологічних втрат і чуттєвих психологічних втрат, помножених на коефіцієнт їх ваги у загальному показнику базового психологічного захисту і діленням отриманого результату на кількість складників базових психологічних втрат.

Рівень *раціональних психологічних втрат* визначається за різницею між абсолютним раціональним психологічним захистом (показник якого при застосуванні 100 бальної шкали оцінювання, завжди складає 100 балів) і рівнем раціонального психологічного захисту (показник якого тотожний дослідженому рівню морального духу).

Рівень *чуттєвих психологічних втрат* визначається за різницею між абсолютним чуттєвим психологічним захистом (показник якого при застосуванні 100 бальної шкали оцінювання, завжди складає 100 балів) і рівнем чуттєвого психологічного захисту (показник якого тотожний дослідженому рівню морально-психологічного стану).

Ситуаційна психологічна безпека, тобто психологічна безпека під час виконання службово-бойових завдань в особливих (надзвичайних) або бойових умовах, визначається відношенням базового психологічного захисту до ситуаційних психологічних втрат.

Показник *ситуаційних психологічних втрат* визначається множенням загального коефіцієнта негативної дії усіх ситуаційних психологічних загроз на максимальний показник шкали оцінювання, тобто 100, з діленням отриманого результату на коефіцієнт девальвації.

Для визначення *загального коефіцієнта негативної дії усіх ситуаційних психологічних загроз* ситуаційні психологічні загрози поділено на чотири *види негативної дії* (незначної, значної, великої, небезпечної), а кожен вид ситуаційних психологічних загроз – на чотири *підвиди інтенсивності негативної дії* (низької, середньої, підвищеної, масованої). Для кожного виду ситуаційних психологічних загроз визначено шкалу коефіцієнтів психологічних втрат, а для кожного підвиду ситуаційних психологічних загроз – фіксований показник коефіцієнта психологічних втрат у межах шкали відповідного виду ситуаційних психологічних загроз (див. табл. 4.5. Монографія. Стор. 216).

Для уніфікації і систематизації роботи посадових осіб з оцінювання та прогнозування психологічних втрат типові ситуаційні психологічні загрози зосереджено у чотирьох формалізованих таблицях, складених за видами ситуаційних психологічних загроз (див. табл. 4.6–4.9. Монографія. Стор. 217–220).

Загальний коефіцієнт негативної дії усіх ситуаційних психологічних загроз визначається за універсальною формулою (див. Монографія. Стор. 214–216).

За результатами дії реальних чи прогнозованих ситуаційних психологічних загроз їх види (незначної, значної, великої, небезпечної) визначають за допомогою конкретних назв загроз, вказаних у таблицях, а їх підвиди (низької, середньої, підвищеної, масованої) визначають експерти за інтенсивністю дії конкретних стрес-факторів та негативним інформаційно-психологічним впливом на особовий склад під час виконання частинами і підрозділами службово-бойових завдань в екстремальних умовах.

Експертами з визначення конкретних видів і підвидів ситуаційних психологічних загроз, що негативно впливають (впливали, впливатимуть) на особовий склад під час виконання службово-бойових (бойових) завдань, можуть бути офіцери органів по роботі з особовим складом (морально-психологічного забезпечення), структур психологічного забезпечення, за участю командирів та офіцерів штабів.

Роботі експертів може сприяти використання бланків узагальнених ситуаційних

психологічних загроз, що впливають (впливали, впливатимуть) на особовий склад під час виконання службово-бойових завдань у надзвичайних (екстремальних) мовах (дод. 1.1).

Для скорочення часу на проведення необхідних розрахунків розроблено **“Програму автоматизованого розрахунку рівнів базового психологічного захисту (людського фактора військових формувань), психологічних втрат та психологічної безпеки особового складу”** (дод. 1.2).

Програма має два аркуші: перший – “Інструкція” і другий – “Вихідні дані та Висновки”. Назви аркушів вказані у нижньому лівому куті екрана монітора. Для роботи з будь-яким із зазначених аркушів, на назві аркуша роблять один клік.

Для проведення розрахунку рівня базового психологічного захисту (людського фактора військових формувань) на другому аркуші Програми “Вихідні дані та Висновки” заповнюють клітинки (строки) з білою заливкою, а саме: дата проведення дослідження, підрозділ, частина, рівень дослідженого морального духу (РМД), рівень дослідженого морально-психологічного стану (РМПС), посада, військове звання, ім’я та прізвище особи, яка проводила дослідження.

Після заповнення зазначених клітинок (рядок) Програма в автоматизованому режимі виконує необхідні арифметичні дії, визначає кількісні показники, класифікацію, інтерпретацію результатів оцінювання базового психологічного захисту (людського фактора), базових психологічних втрат, базової психологічної безпеки, ситуаційних психологічних втрат, ситуаційної психологічної безпеки та фіксує їх на цьому ж аркуші у таблицях.

Зазначений аркуш Програми можна роздрукувати. Результати проведеного дослідження засвідчуються підписом посадової особи яка його проводила.

Додаток 1.1.

БЛАНК

узагальнених ситуаційних психологічних загроз,
що діють на особовий склад 11-ї роти в/ч 5456
під час виконання службово-бойових завдань 10.09.2019 р.
(варіант)

Види негативної дії СПЗ	Підвиди інтенсивності СПЗ			
	а) низької	б) середньої	в) підвищеної	г) масованої
1. Незначної	 5	.. 2	 4	... 3
2. Значної	... 3	 4	.. 2	... 4
3. Великої	... 3	. 1	... 3	 4
4. небезпечної	. 1	.. 2	... 3	. 1

ПРОГРАМА
автоматизованого розрахунку рівнів базового психологічного захисту
(людського фактора військових формувань), психологічних втрат
та психологічної безпеки особового складу
(в Excel)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://moemesto.ru/stav/file/15156502/Prohram_rozrakh_psykh_vtrat_psykh_bezpeky.xls

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ МОРАЛЬНОГО ДУХУ ОСОБОВОГО СКЛАДУ

Іллюк О. О. Людський фактор військових формувань: зміст оцінювання та прогнозування : монографія / О. О. Іллюк. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2012. – 252 с. URL: http://moemesto.ru/stav/file/15147666/Monohraf_Lyudskiy_factor.pdf

2.3. Практика роботи посадових осіб щодо оцінювання морального духу особового складу (зі змінами та уточненнями).

Оцінювання морального духу особового складу проводиться на основі його опитування.

Перед дослідженням морального духу особового складу, виготовляють питальники та бланки для позначення вибраних варіантів тверджень наведених у питальниках. Питальники виготовляють у кількості яка забезпечує одночасне опитування максимальної кількості респондентів. Ці питальники можна повторно використовувати для опитування інших груп військовослужбовців.

Для зручності користування кожний **питальник** (дод. 2.1) слід друкувати на одному аркуші А4, по дві сторінки з текстом на кожному боці аркуша. Назви питальників та зміст інструкції для респондентів набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 13–14 pt. Порядкові номери факторів складників та зміст тверджень питальника набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 12–13 pt без перенесення на іншу сторінку змісту тверджень кожного фактора. У результаті матимемо питальник на чотирьох сторінках одного аркуша А4 (буклет).

Бланки (дод. 2.2) для позначення вибраних варіантів тверджень доцільно скомпонувати по дві сторінки на одному аркуші А4, на кожній сторінці по три бланки. Назви бланків та пояснення щодо їх заповнення набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 14 pt. Порядкові номери факторів складників, варіанти тверджень набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 12 pt. Для зручності розрізання нижні (верхні) границі бланків доцільно позначати суцільними лініями чи крапками. Друкувати бланки слід так, щоб дві сторінки розміщувались на одному аркуші А4 і лише з одного боку. Після роздрукування і розрізування матимемо шість бланків для відповідей із одного аркуша А4. Таким чином виготовляють необхідну кількість бланків, із розрахунку по одному на кожного респондента.

Для проведення опитування особовий склад зосереджують у визначеному місці. Попередньо слід звернути увагу на наявність у респондентів письмового приладдя (кулькових ручок).

Після роздачі питальників і бланків для позначення вибраних варіантів тверджень, посадова особа, що проводить дослідження, дає усні пояснення. Особливу увагу звертають: на анонімність опитування; на форму позначення обраного варіанта твердження у бланку; на вибір не бажаного твердження, а такого, яке відображає реальний стан справ або свідому особисту позицію; на те, що будь-який обраний варіант твердження не є поганим чи добрим, він є нормальним.

Для опрацювання Бланків виготовляється **“Таблиця** результатів опитування щодо оцінювання морального духу особового складу” (дод. 2.3).

У назві всіх методичних матеріалів (питальників, бланків, таблиць, екранів) доцільно не вказувати їх призначення.

Опрацьовувати бланки краще всього вдвох. Один називає номер фактора (наприклад, 1.1, 1.2 та ін.) і вибраний респондентом варіант твердження (а, б, в, г), а інший ставить позначку (доцільніше вертикальну риску) у графі Таблиці **“Фіксування вибраних варіантів тверджень при опрацюванні бланків”**. Після опрацювання бланків позначки (вертикальні риси) у зазначеній графі Таблиці підсумовують і отриманий результат (наприклад, 2, 10, 25 та ін.) записують цифрами у графі **“Кількість осіб вибрали варіант”**.

Для скорочення часу на проведення необхідних розрахунків розроблено **“Програму автоматизованого розрахунку рівня морального духу особового складу”** (далі Програма) (дод. 2.4).

Програма складається з чотирьох аркушів, а саме: перший – **“Інструкція”**, другий – **“Вихідні дані”**, третій – **“Екран опитування”**, четвертий – **“Висновки”**. Назви аркушів висвітлюються у нижньому лівому куті екрана монітора комп’ютера після відкриття файлу, що містить зазначену Програму. Для роботи з будь-яким із зазначених аркушів на назві аркуша після відкриття файлу роблять один клік.

Після опрацювання бланків, результати із таблиці переносять на другий аркуш Програми у відповідні клітинки білого кольору за номерами факторів складників морального духу (наприклад, 1.1, 1.2, 1.3 та ін.) і вибраними респондентами варіантами тверджень (наприклад, а, б, в, г). Також заповнюють й інші клітинки (строки) у таблиці, розміщеній на другому аркуші Програми.

Після заповнення другого аркуша Програма в автоматизованому режимі виконує необхідні розрахунки і отримані показники рівнів складників морального духу та їх факторів фіксує на третьому аркуші **“Екран результатів опитування”**.

На четвертому аркуші, який має назву **“Висновки”**, позначену у нижньому лівому куті екрана монітора комп’ютера, в автоматизованому режимі висвітлюються: висновки за отриманими показниками рівня складників морального духу та загальним показником рівня морального духу особового складу, з вказівкою кваліфікаційного рівня (**“високий”**, **“середній”**, **“низький”**, **“загрозливий”**); їх діаграмне зображення; інтерпретація про готовність особового складу до виконання службово-бойових завдань і його застосування у елементах бойового порядку; посада, військове звання, прізвище та ініціали особи, яка проводила дослідження морального духу особового складу. Зазначені аркуші Програми можна роздрукувати. Результати оцінювання морального духу особового складу засвідчуються підписом посадової особи що проводила дослідження.

Програма у формі окремого файлу додається до **“Методики оцінювання морального духу особового складу”**.

Якщо для проведення розрахунків Програма не використовується (або з навчальною метою) то для оброблення результатів опитування необхідно виготовити **“Екран результатів опитування та розрахунків рівня морального духу особового складу”** (дод. 2.5). Для цього слід роздрукувати на принтері

(різографі) запропоновану форму Екрана по дві сторінки на одній стороні аркуші А4.

Опрацьовувати бланки краще всього вдвох. Один називає номер фактора (наприклад, 1.1, 1.2 та ін.) і вибраний респондентом варіант твердження (а, б, в, г), а інший ставить позначку (доцільніше вертикальну риску) у графі Екрана “Фіксування вибраних варіантів тверджень”.

Після опрацювання бланків позначки (вертикальні риси) у зазначеній графі Екрана підсумовують і отриманий результат (наприклад, 2, 10, 25 та ін.) записують цифрами у графі “Кількість осіб вибрали варіант”.

Потім отримані показники помножують на відповідний бал, позначений у графі Екрана “Бал за шкалою” (100, 67, 33, 0), і результат записують цифрами у графі “Бал за варіант”.

Для отримання результату за фактор складника морального духу всі бали за варіант одного фактора підсумовують і отриманий показник ділять на кількість осіб, що брали участь в опитуванні. Отриманий результат фіксують у графі “Рівень фактора”.

Показник кожного із п'яти складників морального духу визначається за сумою показників їх факторів, поділеною на кількість факторів того чи іншого складника. Отриманий результат записують у графі Екрана “Рівень складника”.

Для отримання загального показника рівня морального духу особового складу показник кожного складника морального духу помножують на відповідний коефіцієнт складника, зазначений у графі Екрана “Коефіцієнт складника” (1,2; 1,1; 0,85; 0,95; 0,9), отримані результати записують у графі “Складник з коефіцієнтом”, підсумовують і ділять на 5 (кількість складників морального духу). Отримана цифра є показником загального рівня морального духу особового складу підрозділу, її фіксують у графі “Рівень МД”.

У нижній частині Екрана розміщено дві таблиці. У одну записують відомості про підрозділ, час, місце проведення дослідження та ін. У другій фіксують бали за кожний складник та загальний рівень морального духу і класифікацію дослідженого їх рівня (високий, середній, низький, загрозливий), відповідно до визначених нормативних показників.

Особа, що проводила дослідження, результати оцінювання морального духу особового складу засвідчує своїм підписом, із зазначенням посади, військового звання, імені та прізвища.

ПИТАЛЬНИК № 1
(для всіх категорій особового складу)

Опитування проводиться з метою виявлення Вашого ставлення до деяких проблем. Пропонується ряд тверджень, Ваше завдання – вибрати один із запропонованих варіантів. Вибраний варіант (а, б, в, г) позначте кружком (о), галочкою (V) або знаком плюс (+) у бланку для відповіді. Відповідайте анонімно, прізвищ не вказуйте. Дякуємо за співробітництво.

Фактори	Зміст тверджень
1.1.	<p>а) вважаю себе українцем, будучи етнічним українцем за походженням чи громадянином України, готовий відстоювати свою національну гідність та національні інтереси;</p> <p>б) вважаю себе українцем, будучи етнічним українцем за походженням чи громадянином України, не готовий відстоювати свою національну гідність, але готовий захищати національні інтереси;</p> <p>в) вважаю себе українцем, будучи етнічним українцем за походженням чи громадянином України, але не готовий відстоювати свою національну гідність та національні інтереси;</p> <p>г) не вважаю себе українцем, будучи етнічним українцем за походженням чи громадянином України і не готовий відстоювати національну гідність та національні інтереси українців.</p>
1.2.	<p>а) моєю рідною мовою є українська; на службових заходах та в ході занять я завжди розмовляю українською мовою, в побуті переважно спілкуюся рідною мовою;</p> <p>б) моєю рідною мовою є українська; на службових заходах та в ході занять я переважно розмовляю українською мовою, але в побуті, в основному, спілкуюся іншими мовами;</p> <p>в) моєю рідною мовою є не українська; на службових заходах та в ході занять я переважно розмовляю українською мовою, але в побуті, як правило, спілкуюся іншими мовами;</p> <p>г) моєю рідною мовою є не українська; на службових заходах та в ході занять іноді розмовляю українською мовою; у побуті завжди спілкуюся іншими мовами.</p>
1.3.	<p>а) схвалюю здобуття українським народом незалежності, готовий захищати територіальну цілісність Української держави та український народ від протиправних посягань;</p> <p>б) не схвалюю здобуття українським народом незалежності, але готовий захищати територіальну цілісність Української держави та український народ від протиправних посягань;</p> <p>в) не схвалюю здобуття українським народом незалежності, не готовий захищати територіальну цілісність Української держави, але готовий захищати український народ від протиправних посягань;</p>

	г) не схвалюю здобуття українським народом незалежності, не готовий захищати територіальну цілісність Української держави та український народ від протиправних посягань.
2.1.	<i>Моє грошове забезпечення є:</i> а) великим; б) середнім; в) малим; г) мізерним.
2.2.	<i>Моє речове забезпечення є:</i> а) своєчасним і якісним; б) своєчасним, але неякісним; в) несвоєчасним, але якісним; г) несвоєчасним і неякісним.
2.3.	<i>Моє харчування є:</i> а) повноцінним і якісним; б) повноцінним, але неякісним; в) неповноцінним, але якісним; г) неповноцінним і неякісним.
2.4.	<i>Санітарно-побутові умови мого проживання є:</i> а) відмінними; б) добрими; в) задовільними; г) незадовільними.
2.5.	<i>Моє службове навантаження є:</i> а) нормальним; б) більш нормальним ніж ненормальним; в) більш ненормальним ніж нормальним; г) ненормальним.
3.1.	<i>На мою думку:</i> а) Президент України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України працюють безконфліктно і злагоджено; б) Президент України працює злагоджено і безконфліктно лише з Кабінетом Міністрів України або Верховною Радою України; в) злагоджено і безконфліктно працюють Кабінет Міністрів України і Верховна Рада України; г) між Президентом України, Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України злагодженості і порозуміння в роботі немає.
3.2.	а) я довіряю Президенту України, Кабінету Міністрів України, Верховній Раді України; б) я довіряю Президенту України і Кабінету Міністрів України або Верховній Раді України; в) я довіряю лише одному із зазначених органів влади; г) я не довіряю ні Президенту України, ні Кабінету Міністрів України, ні Верховній Раді України.

3.3.	<p>а) я розумію і підтримую зовнішню і внутрішню політику держави;</p> <p>б) я розумію зовнішню і внутрішню політику держави, але підтримую лише внутрішню політику держави;</p> <p>в) я розумію зовнішню і внутрішню політику держави, але підтримую лише зовнішню політику держави;</p> <p>г) я не розумію і не підтримую як зовнішню, так і внутрішню політику держави.</p>
4.1.	<p><i>Сформованість громадської думки позитивного спрямування у колективі, в якому проходжу військову службу, з важливих питань життєдіяльності є:</i></p> <p>а) високою;</p> <p>б) середньою;</p> <p>в) задовільною;</p> <p>г) незадовільною.</p>
4.2.	<p><i>Під час перебування на службі у мене:</i></p> <p>а) завжди позитивний настрій;</p> <p>б) як правило, позитивний настрій;</p> <p>в) як правило, негативний настрій;</p> <p>г) завжди негативний настрій.</p>
4.3.	<p><i>У колективі, в якому проходжу службу є:</i></p> <p>а) багато позитивних традицій;</p> <p>б) багато позитивних традицій, але є незначна кількість негативних традицій;</p> <p>в) мало позитивних традицій та є незначна кількість негативних традицій;</p> <p>г) незначна кількість позитивних традицій та є багато негативних традицій.</p>
4.4.	<p><i>У колективі, в якому проходжу військову службу:</i></p> <p>а) нестатутні взаємовідносини між військовослужбовцями відсутні, а прямі начальники не ображають честь і гідність підлеглих;</p> <p>б) є окремі випадки нестатутних взаємовідносин між військовослужбовцями, а прямі начальники не ображають честь і гідність підлеглих;</p> <p>в) є періодичні факти нестатутних взаємовідносин між військовослужбовцями, та окремі випадки образи начальниками честі і гідності підлеглих;</p> <p>г) є систематичні факти нестатутних взаємовідносин між військовослужбовцями, та повсякденні випадки образи начальниками честі і гідності підлеглих.</p>
5.1.	<p><i>Авторитетність керівного складу.</i></p> <p>а) всі мої прямі начальники є для мене авторитетом;</p> <p>б) лише один мій прямий начальник не є для мене авторитетом;</p> <p>в) лише два мої прямі начальники не є для мене авторитетом;</p> <p>г) три і більше моїх прямих начальників не є для мене авторитетом.</p>

5.2.	<p><i>Рівень моєї професійної підготовки за посадою є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> а) високим; б) середнім; в) задовільним; г) незадовільним.
5.3.	<p><i>Дотримання статутного порядку у підрозділі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> а) порушень розпорядку дня немає, вимоги статутів у повсякденному житті виконуються; б) є незначні відхилення від виконання розпорядку дня, але вимоги статутів у повсякденній діяльності виконуються; в) є незначні відхилення від виконання розпорядку дня та вимог статутів у повсякденній діяльності; г) є систематичні, грубі порушення виконання розпорядку дня та вимог статутів у повсякденній діяльності.
5.4.	<p><i>Вважаю, що успіхи підрозділу, в якому проходжу військову службу, у службово-бойовій (навчально-бойовій) діяльності є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> а) великими; б) середніми; в) незначними; г) малими.

БЛАНК № 1
для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
					2.4.										4.4.					5.4.				
					2.5.																			

БЛАНК № 1
для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
					2.4.										4.4.					5.4.				
					2.5.																			

БЛАНК № 1
для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
					2.4.										4.4.					5.4.				
					2.5.																			

БЛАНК № 1
для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
					2.4.										4.4.					5.4.				
					2.5.																			

ТАБЛИЦЯ № 1

результатів опитування

(підрозділ, військова частина, дата)

Складники	Фактори	Варіанти	Фіксування вибраних варіантів тверджень при опрацюванні питальників	Кількість осіб вибрали варіант	
1.	1.1	а			
		б			
		в			
		г			
	1.2	а			
		б			
		в			
		г			
	1.3	а			
		б			
		в			
		г			
2.	2.1	а			
		б			
		в			
		г			
	2.2	а			
		б			
		в			
		г			
	2.3	а			
		б			
		в			
		г			
	2.4	а			
		б			
		в			
		г			
	2.5	а			
		б			
		в			
		г			

3.	3.1	а			
		б			
		в			
		г			
	3.2	а			
		б			
		в			
		г			
	3.3	а			
		б			
		в			
		г			
4.	4.1	а			
		б			
		в			
		г			
	4.2	а			
		б			
		в			
		г			
	4.3	а			
		б			
		в			
		г			
	4.4	а			
		б			
		в			
		г			
5.	5.1	а			
		б			
		в			
		г			
	5.2	а			
		б			
		в			
		г			
	5.3	а			
		б			
		в			
		г			
	5.4	а			
		б			
		в			
		г			

ТАБЛИЦЯ № 1 результатів опитування

(підрозділ, військова частина, дата)

Складники	Фактори	Варіанти	Фіксування вибраних варіантів тверджень при опрацюванні питальників	Кількість осіб вибрали варіант
1.	1.1	а		
		б		
		в		
		г		
	1.2	а		
		б		
		в		
		г		
	1.3	а		
		б		
		в		
		г		
2.	2.1	а		
		б		
		в		
		г		
	2.2	а		
		б		
		в		
		г		
	2.3	а		
		б		
		в		
		г		
	2.4	а		
		б		
		в		
		г		
	2.5	а		
		б		
		в		
		г		

3.	3.1	а		
		б		
		в		
		г		
	3.2	а		
		б		
		в		
		г		
	3.3	а		
		б		
		в		
		г		
4.	4.1	а		
		б		
		в		
		г		
	4.2	а		
		б		
		в		
		г		
	4.3	а		
		б		
		в		
		г		
4.4	а			
	б			
	в			
	г			
5.	5.1	а		
		б		
		в		
		г		
	5.2	а		
		б		
		в		
		г		
	5.3	а		
		б		
		в		
		г		
5.4	а			
	б			
	в			
	г			

ПРОГРАМА
автоматизованого розрахунку рівня морального духу
особового складу
(в Excel)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://moemesto.ru/stav/file/15156500/Prohram_rozrakhunku_moralnoho_dukhu.xls

ЕКРАН

результатів опитування та розрахунків рівня морального духу особового складу

(підрозділ, військова частина)

Складники	Фактори	Варіанти	Фіксування вибраних варіантів тверджень	Кількість осіб вибрали варіант	Бал за шкалою	Бал за варіант	Рівень фактора	Рівень складника	Коефіцієнт складника	Складник з коефіцієнтом	Рівень МД
1.	1.1	а			100				1,2		
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	1.2	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
	1.3	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
2.	2.1	а			100				1,1		
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	2.2	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
	2.3	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
	2.4	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
	2.5	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
3.	3.1	а			100				0,85		
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	3.2	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
	3.3	а				100					
		б				67					
		в				33					
		г				0					
4.	4.1	а			100			0,95			

		б		67										
		в		33										
		г		0										
	4.2	а		100										
		б		67										
		в		33										
	4.3	а		100										
		б		67										
		в		33										
	4.4	а		100										
		б		67										
		в		33										
	5.	5.1	а		100							0,9		
			б		67									
			в		33									
			г		0									
5.2		а		100										
		б		67										
		в		33										
		г		0										
5.3		а		100										
		б		67										
		в		33										
		г		0										
5.4		а		100										
		б		67										
		в		33										
		г		0										

З'єднання (навчальний заклад)	Частина (факультет)	Підрозділ (навчальна група)	Опитано	Дата	Час	Місце

Класифікація рівня морального духу за отриманими показниками	Порядковий номер складника морального духу та загальний рівень морального духу		Висновки щодо рівня складників МД та загального РМД за отриманими показниками	
			Бали	Класифікація
<ul style="list-style-type: none"> – “високий”, якщо РМД [100...67,1]; – “середній”, якщо РМД [67...50,1]; – “низький”, якщо РМД [50...33,1]; – “загрозливий”, якщо РМД [33...0]. 	1.	Ідейний		
	2.	Економічний		
	3.	Політичний		
	4.	Соціально- психологічний		
	5.	Адміністративний		
	Загальний РМД			

Оцінювання морального духу особового складу проводив

_____

(посада)

_____

(військове звання, підпис, ім'я та прізвище)

Додаток 3.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ОСОБОВОГО СКЛАДУ

Ілляк О. О. Людський фактор військових формувань: зміст оцінювання та прогнозування : монографія / О. О. Ілляк. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2012. – 252 с. URL: http://moemesto.ru/stav/file/15147666/Monohraf_Lyudskiy_factor.pdf

2.3. Практика роботи посадових осіб щодо оцінювання морально-психологічного стану особового складу (зі змінами та уточненнями)

Оцінювання морально-психологічного стану (МПС) особового складу проводиться на основі опитування особового складу.

Перед дослідженням МПС особового складу, виготовляють питальники та бланки для позначення вибраних варіантів тверджень наведених у питальниках. Питальники виготовляють у кількості яка забезпечує одночасне опитування максимальної кількості респондентів. Ці питальники можна повторно використовувати для опитування інших груп військовослужбовців.

Для зручності користування кожний **питальник** (дод. 3.1) слід друкувати на одному аркуші А4, по дві сторінки з текстом на кожному боці аркуша. Назви питальників та зміст інструкції для респондентів набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 13–14 pt. Порядкові номери факторів складників та зміст тверджень питальника набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 12–13 pt без перенесення на іншу сторінку змісту тверджень кожного фактора. У результаті матимемо питальник на чотирьох сторінках одного аркуша А4 (буклет).

Бланки (дод. 3.2) для позначення вибраних варіантів тверджень доцільно скомпонувати по дві сторінки на одному аркуші А4, на кожній сторінці по три бланки. Назви бланків та пояснення щодо їх заповнення набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 14 pt. Порядкові номери факторів складників, варіанти тверджень набирають з одинарним міжрядковим інтервалом, шрифтом Times New Roman, розмір якого 12 pt. Для зручності розрізання нижні (верхні) границі бланків доцільно позначати суцільними лініями чи крапками. Друкувати бланки слід так, щоб дві сторінки розміщувались на одному аркуші А4 і лише з одного боку. Після роздрукування і розрізування матимемо шість бланків для відповідей із одного аркуша А4. Таким чином виготовляють необхідну кількість бланків, із розрахунку по одному на кожного респондента.

Для проведення опитування особовий склад зосереджують у визначеному місці. Попередньо слід звернути увагу на наявність у респондентів письмового приладдя (кулькових ручок).

Після роздачі питальників і бланків для позначення вибраних варіантів тверджень, посадова особа, що проводить дослідження, дає усні пояснення. Особливу увагу звертають: на анонімність опитування; на форму позначення обраного варіанта твердження у бланку; на вибір не бажаного твердження, а такого, яке відображає реальний стан справ або свідому особисту позицію; на те,

що будь-який обраний варіант твердження не є поганим чи добрим, він є нормальним.

Для опрацювання бланків виготовляється **“Таблиця** результатів опитування щодо оцінювання МПС особового складу” (дод. 3.3).

У назві всіх методичних матеріалів (питальників, бланків, таблиць, екранів) доцільно не вказувати їх призначення.

Опрацювати бланки краще всього вдвох. Один називає номер фактора (наприклад, 1.1, 1.2 та ін.) і вибраний респондентом варіант твердження (а, б, в, г), а інший ставить позначку (доцільніше вертикальну риску) у графі Таблиці **“Фіксування вибраних варіантів тверджень при опрацюванні бланків”**. Після опрацювання бланків позначки (вертикальні риси) у зазначеній графі Таблиці підсумовують і отриманий результат (наприклад, 2, 10, 25 та ін.) записують цифрами у графі **“Кількість осіб вибрали варіант”**.

Для скорочення часу на проведення необхідних розрахунків розроблено **“Програму автоматизованого розрахунку рівня МПС особового складу”** (далі Програма) (дод. 3.4).

Програма складається з чотирьох аркушів, а саме: перший – **“Інструкція”**, другий – **“Вихідні дані”**, третій – **“Екран опитування”**, четвертий – **“Висновки”**. Назви аркушів висвітлюються у нижньому лівому куті екрана монітора комп’ютера після відкриття файлу, що містить зазначену Програму. Для роботи з будь-яким із зазначених аркушів на назві аркуша після відкриття файлу роблять один клік.

Після опрацювання бланків, результати із таблиці переносять на другий аркуш Програми у відповідні клітинки білого кольору за номерами факторів складників МПС (наприклад, 1.1, 1.2, 1.3 та ін.) і вибраними респондентами варіантами тверджень (наприклад, а, б, в, г). Також заповнюють й інші клітинки (строки) у таблиці, розміщеній на другому аркуші Програми.

Після заповнення другого аркуша Програма в автоматизованому режимі виконує необхідні розрахунки і отримані показники рівнів складників МПС та їх факторів фіксує на третьому аркуші **“Екран результатів опитування”**.

На четвертому аркуші, який має назву **“Висновки”**, позначену у нижньому лівому куті екрана монітора комп’ютера, в автоматизованому режимі висвітлюються: висновки за отриманими показниками рівня складників МПС та загальним показником рівня МПС особового складу, з вказівкою кваліфікаційного рівня (**“високий”**, **“середній”**, **“низький”**, **“загрозливий”**); їх діаграмне зображення; інтерпретація про готовність особового складу до виконання службово-бойових завдань і його застосування у елементах бойового порядку; посада, військове звання, прізвище та ініціали особи, яка проводила дослідження МПС особового складу. Зазначені аркуші Програми можна роздрукувати. Результати оцінювання МПС особового складу засвідчуються підписом посадової особи що проводила дослідження.

Програма у формі окремого файлу додається до **“Методики оцінювання МПС особового складу”**.

Якщо для проведення розрахунків Програма не використовується, або з навчальною метою, то для оброблення результатів опитування необхідно виготовити **“Екран результатів опитування та розрахунків рівня МПС особового**

складу” (дод. 3.5). Для цього слід роздрукувати на принтері (різографі) запропоновану форму Екрана по дві сторінки на одному аркуші А4.

Опрацювати бланки краще всього вдвох. Один називає номер фактора (наприклад, 1.1, 1.2 та ін.) і вибраний респондентом варіант твердження (а, б, в, г), а інший ставить позначку (доцільніше вертикальну риску) у графі Екрана “Фіксування вибраних варіантів тверджень”.

Після опрацювання бланків позначки (вертикальні риси) у зазначеній графі Екрана підсумовують і отриманий результат (наприклад, 2, 10, 25 та ін.) записують цифрами у графі “Кількість осіб вибрали варіант”.

Потім отримані показники помножують на відповідний бал, позначений у графі Екрана “Бал за шкалою” (100, 67, 33, 0), і результат записують цифрами у графі “Бал за варіант”.

Для отримання результату за фактор складника МПС всі бали за варіант одного фактора підсумовують і отриманий показник ділять на кількість осіб, що брали участь в опитуванні. Отриманий результат фіксують у графі “Рівень фактора”.

Показник кожного із п'яти складників МПС визначається за сумою показників їх факторів, поділеною на кількість факторів того чи іншого складника. Отриманий результат записують у графу Екрана “Рівень складника”.

Для отримання загального показника рівня МПС особового складу показник кожного складника МПС помножують на відповідний коефіцієнт складника, зазначений у графі Екрана “Коефіцієнт складника” (1,10; 1,02; 1,05; 1,08; 0,75), отримані результати записують у графу “Складник з коефіцієнтом”, підсумовують і ділять на 5 (кількість складників МПС). Отримана цифра є показником загального рівня МПС особового складу підрозділу, її фіксують у графі “Рівень МПС”.

У нижній частині Екрана розміщено дві таблиці. У одну записують відомості про підрозділ, час, місце проведення дослідження та ін. У другій фіксують бали за кожний складник та загальний рівень МПС і класифікацію дослідженого їх рівня (високий, середній, низький, загрозливий), відповідно до визначених нормативних показників.

Особа, що проводила дослідження, результати оцінювання МПС особового складу засвідчує своїм підписом, із зазначенням посади, військового звання, імені та прізвища.

Питальник № 2
(для всіх категорій особового складу)

Опитування проводиться з метою виявлення Вашого ставлення до деяких проблем. Пропонується ряд тверджень, Ваше завдання – вибрати один із запропонованих варіантів. Вибраний варіант (а, б, в, г) позначте кружком (о), галочкою (V) або знаком плюс (+) у бланку для відповіді. Відповідайте анонімно, прізвищ не вказуйте. Дякуємо за співробітництво.

Фактори	Зміст тверджень
1.1.	<p><i>Мій вік:</i></p> <p>а) 42 роки і більше; б) від 34 років до 41 року і 11 місяців; в) від 26 років до 33 років і 11 місяців; г) від 18 років до 25 років і 11 місяців.</p>
1.2.	<p><i>Я маю освіту:</i></p> <p>а) повну вищу; б) базову вищу; в) середню; г) не закінчену середню.</p>
1.3.	<p><i>Своїм сімейним станом я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
1.4.	<p><i>Календарна вислуга моєї військової служби становить:</i></p> <p>а) більше 18 років і 6 місяців; б) від 12 років і 5 місяців до 18 років і 5 місяців; в) від 6 років і 3 місяців до 12 років і 4 місяців; г) від 1 місяця до 6 років і 2 місяців.</p>
1.5.	<p><i>Я брав участь у виконанні службово-бойових завдань в операції об'єднаних сил (АТО) або в інших надзвичайних (екстремальних) умовах:</i></p> <p>а) 3 рази і більше; б) 2 рази; в) 1 раз; г) 0 разів.</p>
2.1.	<p><i>Своєю пам'яттю я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>

2.2.	<p><i>Своїм характером я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
2.3.	<p><i>Своїм темпераментом я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
2.4.	<p><i>Своїми здібностями я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
2.5.	<p><i>Своїм фізичним здоров'ям я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
3.1.	<p><i>Службою у силовій структурі (НГУ, ЗСУ та інші) я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
3.2.	<p><i>Своєю посадою я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
3.3.	<p><i>Надійністю закріпленої за мною зброї, бойової техніки (технічних засобів) я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
3.4.	<p><i>Станом військової дисципліни у підрозділі, в якому проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
3.5.	<p><i>Рівнем моєї професійної підготовки я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>

4.1.	<p><i>Взаємовідносинами між військовослужбовцями у підрозділі, в якому проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
4.2.	<p><i>Справедливістю моїх прямих начальників у відношенні до мене я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
4.3.	<p><i>Ставленням військовослужбовців підрозділу, в якому проходжу військову службу (навчаюсь), до місцевого населення я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
4.4.	<p><i>Поведінкою військовослужбовців військової частини (навчального закладу), у якій (якому) проходжу військову службу (навчаюсь), у громадських місцях я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
4.5.	<p><i>Своїм зовнішнім виглядом у військовій формі одягу я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
5.1.	<p><i>Природою у регіоні, в якому у даний час проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
5.2.	<p><i>Кліматом у регіоні, в якому у даний час проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>
5.3.	<p><i>Екологією у регіоні, в якому у даний час проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <p>а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.</p>

5.4.	<p><i>Порою року у регіоні, в якому у даний час проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.
5.5.	<p><i>Погодою у регіоні, в якому у даний час проходжу військову службу (навчаюсь), я:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> а) цілком задоволений; б) більше задоволений ніж не задоволений; в) більше не задоволений ніж задоволений; г) повністю не задоволений.

Бланк № 2**для позначення вибраних варіантів тверджень**

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2**для позначення вибраних варіантів тверджень**

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2**для позначення вибраних варіантів тверджень**

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2**для позначення вибраних варіантів тверджень**

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2

для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2

для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2

для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

Бланк № 2

для позначення вибраних варіантів тверджень

Вибраний варіант твердження позначте кружком (о), галочкою (V)
або знаком плюс (+)

1	а	б	в	г	2	а	б	в	г	3	а	б	в	г	4	а	б	в	г	5	а	б	в	г
1.1.					2.1.					3.1.					4.1.					5.1.				
1.2.					2.2.					3.2.					4.2.					5.2.				
1.3.					2.3.					3.3.					4.3.					5.3.				
1.4.					2.4.					3.4.					4.4.					5.4.				
1.5.					2.5.					3.5.					4.5.					5.5.				

ТАБЛИЦЯ № 2

результатів опитування

(підрозділ, військова частина, дата)

Складники	Фактори	Варіанти	Фіксування вибраних варіантів тверджень при опрацюванні питальників	Кількість осіб вибрали варіант
1.	1.1	а		
		б		
		в		
		г		
	1.2	а		
		б		
		в		
		г		
	1.3	а		
		б		
		в		
		г		
	1.4	а		
		б		
		в		
г				
1.5	а			
	б			
	в			
	г			
2.	2.1	а		
		б		
		в		
		г		
	2.2	а		
		б		
		в		
		г		
	2.3	а		
		б		
		в		
		г		
	2.4	а		
		б		
		в		
г				
2.5	а			
	б			
	в			
	г			
3.	3.1	а		
		б		
		в		
		г		

	3.2	а		
		б		
		в		
		г		
	3.3	а		
		б		
		в		
		г		
	3.4	а		
		б		
		в		
		г		
3.5	а			
	б			
	в			
	г			
4.	4.1	а		
		б		
		в		
		г		
	4.2	а		
		б		
		в		
		г		
	4.3	а		
		б		
		в		
		г		
4.4	а			
	б			
	в			
	г			
4.5	а			
	б			
	в			
	г			
5.	5.1	а		
		б		
		в		
		г		
	5.2	а		
		б		
		в		
		г		
	5.3	а		
		б		
		в		
		г		
5.4	а			
	б			
	в			
	г			
5.5	а			
	б			
	в			
	г			

ТАБЛИЦЯ № 2 результатів опитування

(підрозділ, військова частина, дата)

Складники	Фактори	Варіанти	Фіксування вибраних варіантів тверджень при опрацюванні питальників	Кількість осіб вибрали варіант
1.	1.1	а		
		б		
		в		
		г		
	1.2	а		
		б		
		в		
		г		
	1.3	а		
		б		
		в		
		г		
	1.4	а		
		б		
		в		
г				
1.5	а			
	б			
	в			
	г			
2.	2.1	а		
		б		
		в		
		г		
	2.2	а		
		б		
		в		
		г		
	2.3	а		
		б		
		в		
		г		
	2.4	а		
		б		
		в		
г				
2.5	а			
	б			
	в			
	г			
3.	3.1	а		
		б		
		в		
		г		

	3.2	а		
		б		
		в		
		г		
	3.3	а		
		б		
		в		
		г		
	3.4	а		
		б		
		в		
		г		
3.5	а			
	б			
	в			
	г			
4.	4.1	а		
		б		
		в		
		г		
	4.2	а		
		б		
		в		
		г		
	4.3	а		
		б		
		в		
		г		
4.4	а			
	б			
	в			
	г			
4.5	а			
	б			
	в			
	г			
5.	5.1	а		
		б		
		в		
		г		
	5.2	а		
		б		
		в		
		г		
	5.3	а		
		б		
		в		
		г		
5.4	а			
	б			
	в			
	г			
5.5	а			
	б			
	в			
	г			

ПРОГРАМА
автоматизованого розрахунку рівня морально-психологічного стану
особового складу
(в Excel)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://moemesto.ru/stav/file/15156501/Prohram_rozrakh-moralno-psykh_stanu.xls

ЕКРАН

результатів опитування та розрахунків рівня морально-психологічного стану особового складу

З'єднання (навчальний заклад)	Частина (факультет)	Підрозділ (навчальна група)	Опитано	Дата	Час	Місце

Складники	Фактори	Варіанти	Фіксування вибраних варіантів тверджень	Кількість осіб вибрали варіант	Бал за шкалою	Бал за варіант	Рівень фактора	Рівень складника	Коефіцієнт складника	Складник з коефіцієнтом	Рівень МПС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	1.1	а			100				1,10		
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	1.2	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	1.3	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	1.4	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						
1.5	а			100							
	б			67							
	в			33							
	г			0							
2.	2.1	а			100				1,02		
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	2.2	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	2.3	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	2.4	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						
2.5	а			100							
	б			67							
	в			33							
	г			0							
3.	3.1	а			100				1,05		
		б			67						
		в			33						
		г			0						
	3.2	а			100						
		б			67						
		в			33						
		г			0						

	3.3	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	3.4	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	3.5	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
4.	4.1	а		100					1,08
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	4.2	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	4.3	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	4.4	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	4.5	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
5.	5.1	а		100					0,75
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	5.2	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	5.3	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	5.4	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					
	5.5	а		100					
		б		67					
		в		33					
		г		0					

Класифікація рівня морально-психологічного стану за отриманими показниками	Порядковий номер складників МПС та загальний рівень морально-психологічного стану		Висновки щодо рівня складників МПС та загального РМПС за отриманими показниками	
	Бали	Класифікація		
<ul style="list-style-type: none"> – “високий”, якщо РМПС [100...67,1]; – “середній”, якщо РМПС [67...50,1]; – “низький”, якщо РМПС [50...33,1]; – “загрозливий”, якщо РМПС [33...0]. 	1.	Демографічний		
	2.	Особистісний		
	3.	Службовий		
	4.	Моральний		
	5.	Природно-кліматичний		
	Рівень МПС			

Оцінювання морально-психологічного стану особового складу проводив

_____

(посада)

_____

(військове звання, підпис, ім'я та прізвище)